

YAŞLILARDA AĞRI DEĞERLENDİRİLMESİ

Suna Aşkın TURAN ¹

AĞRININ TANIMI

Uluslararası Ağrı Araştırmaları Teşkilatı (IASP) tarafından tanımlanan ağrı; vücudun belli bir bölgesinden kaynaklanan, kuvvetli bir doku harabiyetine bağlı olan ya da olmayan, insanın geçmişte edindiği, subjektif, primitif protektif deneyimleri ile ilgili, sensoryal, hoş olmayan emosyonel bir duyum, davranış şeklidir. Yaşlı bireylerde ağrı sık görülmesine rağmen klinisyenler ve bakım verenler tarafından çoğu zaman gözden kaçabilmektedir. Ağrı tedavi edilemediği zaman, yaşlıların yaşam kalitesi olumsuz etilenir, Anksiyete, depresyon, kognitif fonksiyonlarda azalma, uyku bozukluğu ve sosyal izolasyon gibi psikolojik etkilerinin yanı sıra öksürüğün ağrı nedeniyle baskılanması ve sekresyon artışı, hareket kısıtlılığı gibi fiziksel etkilenmeler de olur. Bu durumlar da hasta bakım verenlerini etkilediği gibi sağlık bakım giderlerini de arttırır.

Zamana Bağlı Sınıflandırma

1. **Akut Ağrı:** Travma, enfeksiyon, doku hipoksis, enflamasyon gibi nedenlerle ani olarak başlayan nosiseptif karakterde olan ağrı tipi olup yer, zaman, şiddeti başlangıç nedenine bağlıdır, Nedenin iyileşme sürecinde ağrı azalır kaybolur. Taşıkardi, terleme, solukluk gibi otonom bulgular eşlik eder. Örnek: Postoperatif ağrı, diş ağrısı.
2. **Kronik Ağrı:** Ağrının 3-6 ay geçmemesi ile kişinin biyopsikososyal olarak etkilendiği kompleks bir durumdur. Sempatik sistemde ve nöroendokrin fonksiyonlarda artış söz konusudur.

Mekanizmalara Göre Sınıflandırılma

1. **Nosiseptif Ağrı:** Deri, kas, bağ dokusu ve iç organlarda yaygın bulunan nosiseptör adı verilen özel ağrı algılayıcılarının fizyopatolojik olaylar (somatik veya viseral doku hasarı) tarafından uyarılması ile ortaya çı-

¹ Uzm. Dr., Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Algoloji Kliniği, sunaaskin1@gmail.com

Tablo 5. Kognitif Bozuklu Olan Yaşlı Hastalarda Ağrı Davranışları

Yüz İfadeleri	• Kaşlar: üzgün, korkmuş yüz • Alnındaki kırışıklıklar • Sıkı kapalı gözler • Hızlı göz kırpması
Sözlü anlatımlar, sesler	• İç geçirme, inleme, homurdanma • Yardım istemi • Gürültülü nefes alma, rahatsız edici sesler
Vücut Hareketleri	• Sert, gergin vücut duruşu • Sallama • Hareket veya yürüme değişiklikleri
Kişilerarası Etkileşimde değişiklikler	• Agresif, mücadele eden, dirençli bakım • Azalan sosyal iletişim • Toplumsal geri çekilme
Etkinlik Kalıplarında veya Rutinlerde Değişiklikler	• Yemeği reddetme, iştah değişiklikleri • Uyku, dinlenme paterninde değişiklikler • Genel rutinlerin ani kesilmesi • Hareketlilik artışı
Zihinsel Durum Değişiklikleri	• Ağlama, gözyaşı • konfüzyon • sinirlilik veya sıkıntı

Tablo 6. İleri Demans Ağrı Değerlendirmesi (PAINAD) (Jennsen M.P.,2019)

	0	1	2	Skor
Solunum	normal	Kısa hiperventilasyon	Gürültülü solunuma çabası, uzun hiperventilasyon periodu	
Negatif Vokalizasyon	Hiçbiri	Ara sıra iniyor, sızlanıyor, kısık sesle beğenmememe ifadesi	Tekrarlayıcı şikayetler, gürültülü inleme, sızlanma, ağlama	
Yüz İfadesi	Gülümseme/ ifadesiz	Üzgün, korkak, çatık kaşlı	Yüzünü buruşturma	
Vücut Dili	Relaks	Gergin, kederli yürüyüş, telaş	Rijid, eller yumruk yapılı, dizler yukarı çekili, iten, vuran	
Teselli edebilirlik	Teselliye ihtiyaç yok	Ses veya dokunma ile dikkatini çekme	Teselli edilemez, dikkat çekilemez	

KAYNAKLAR

1. Aydın O.N. Ağrı ve Ağrı Mekanizmalarına Güncel Bakış. ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi 2002; 3(2): 37-48.
2. Baron R. Mechanisms of disease: neuropathic pain –a clinical perspective. Nat Clin Pract Neurol 2006;2(2):95–106.
3. Cravello L, Di Santo S, Varrassi G, et al. Chronic Pain in the Elderly with Cognitive Decline: A Narrative Review. Pain Ther. 2019;8(1):53-65.
4. Fine PG. Treatment guidelines for the pharmacological management of pain in older persons. Pain Med. 2012 Apr;13 Suppl 2:S57-66.
5. Gibson SJ, Lussier D. Prevalence and relevance of pain in older persons. Pain Med. 2012 Apr;13 Suppl 2:S23-26.
6. Gwendolyn A. Sowa, Debra K. Weiner, Alejandra Camacho-Soto. Geriatric Pain; Essentials of Pain Medicine, 2018, Chapter 41, 357-370.
7. Herr K. Pain assessment strategies in older patients. J Pain. 2011;12(3 Suppl 1):S3–13.
8. Jones MR, Ehrhardt KP, Ripoll JG, Sharma B, Padnos IW, Kaye RJ, Kaye AD. Pain in the Elderly. Curr Pain Headache Rep. 2016 Apr; 20(4):23.
9. Özyalçın NS. Yaşlılarda ağrı. In: Ağrı. Serdar Erdine (Ed): Nobel Kitapevi, İstanbul 2000, pp 436–449.
10. Tracy B, Sean Morrison R. Pain management in older adults. Clin Ther. 2013 Nov;35(11):1659-68.